ترور ژورنالستان آزاد به مثابه حمله بر آزادی بیان در کشور

احمد وحید مژده فعال رسانه ای و کارشناس برجسته سیاسی- امنیتی به تاریخ ۲۹ عقرب به ضرب گلوله دو فرد موترسایکل سوار در مربوطات حوزه ششم امنیتی شهر کابل در حالی کشته شد که از مسجد به سوی خانه در حرکت بود. هنوز هیچ گروهی مسوولیت ترور آقای مژده را برعهده نگرفته اما وزارت داخله کشور گفته است که قضیه تحت کشف و بررسی پولیس قرار دارد. آقای مژده انسانی شریف، مودب، باشخصیت و متواضع بوده با هیچ کس دشمنی شخصی نداشت، وی نویسنده و تحلیلگری آگاه بوده با مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی نیز همکاری های قلمی داشته و در نشست های اکادیمیک آن شرکت می نمود.

در این تحلیل در رابطه به زندگی وحید مژده، خدمات ژورنالیستی و عوامل قتل وی، در کنار وضعیت آزادی بیان در کشور پرداخته شده است.

حادثهء شنیع و عکس العمل گسترده

کشته شدن احمد وحید مژده کارشناس مسائل سیاسی و فعال رسانه ای افغانستان، واکنش های رسمی سران دولت و اظهارات تعدادی از شخصیت های برجسته سیاسی این کشور را به دنبال داشته است. محمد اشرف غنی رئیس جمهوری افغانستان در بیانیه ای با محکوم کردن ترور احمد وحید مژده به سازمان های امنیتی این کشور دستور داد تا جهت شناسایی عاملان این ترور با جدیت اقدام کنند. دفتر مطبوعاتی ریاست اجرایی دولت افغانستان هم در بیانیه ای با محکوم کردن ترور احمد وحید مژده اعلام کرد، عاملان ترور وی، دشمنان صلح و آرامش افغانستان هستند و باید هرچه زودتر شناسایی و مجازات شوند. حامد کرزی رئیس جمهوری سابق افغانستان هم با محکوم کردن ترور احمد وحید مژده اعلام کرد: حملات تروریستی اخیر بر جان

شخصیت ها و تحلیلگران سیاسی ابعاد جدیدی از جنایت جنگی و جنایت بشری در برابر مردم افغانستان است. اما حادثه قتل مژده انعکاس وسیعی در رسانه های اجتماعی مربوط به افغانها داشته، تعداد زیادی تأثرات مثبت و تعداد اندکی هم تبصره های منفی شانرا در مورد شخصیت و مبارزات استاد مژده ابراز نمودند. مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی به نوبهء خود به همکاری اتحادیهء نویسندگان و ژورنالستان گهیز، به تاریخ ۷ قوس سال ۱۳۹۸ خورشیدی نشستی را به اشتراک ده ها تن از شخصیت های اجتماعی و فرهنگی کشور بخاطر ارج گذاری از خدمات استاد مژده دائر نموده بود..

واکنش های وسیع در رابطه به قتل وحید مژده نشان می دهد که وی عنصری موثر در سپهر سیاسی و رسانه ای افغانستان بوده جایگاه قابل ملاحظه ای را در خانوادهء رسانه ای افغانستان و کوشش های صلح در کشور داشته است. چنانچه در بیشتر واکنش ها به ترور احمد وحید مژده، به تلاش های وی برای استقرار صلح و خاتمه جنگ در این نیز کشور اشاره شده است.

»استاد محمد موسی فریور» استاد پوهنتون کابل در واکنش به ترور مژده گفته است: "استخبارات منطقه در تلاش اند با از میان برداشتن عناصر نخبه در هر عرصه ای، فضای زندگی پر تب و تاب کشور را تار نموده، راه رسیدن به سمت روشنایی، رشد و ترقی را مسدود نمایند. احمد وحید مژده عنصر فعال در راستای جریان رسانه ای آزاد و منعکس کننده بسیاری از حقایق پشت پرده تحولات سیاسی و اجتماعی افغانستان بود" .

تاکید همیشگی احمد وحید مژده در تحلیل ها و مصاحبه های خود با رسانه های مختلف داخلی و خارجی بر لزوم خروج نظامیان آمریکایی و ناتو از افغانستان در سال های اخیر، نشان داد که وی مخالف حضور امریکایی و پیمان امنیتی با امریکا در کشورش بود و در روشنگری افکار عمومی درباره پیامدهای ناگوار و غیر قابل جبران تداوم حضور نیروهای خارجی در افغانستان از هیچ تلاشی فرو گذار نکرد.

مژده کی بود؟

احمد وحید مژده در سال ۱۳۳۲هـ ش در ولایت بغلان در شمال افغانستان در یک خانوادۀ فرهنگی، تحصیل کرده و روشنفکر دیده به جهان گشود. او تحصیلات ابتدایی را در بغلان و دوره ی لیسه را در لیسۀ حبیبیه در کابل به پایان رساند و از پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل در سال ۱۳۵٦هـ ش لیسانس گرفت. او بعد از کودتای کمونیستی مجبور به مهاجرت در پاکستان و ایران شد. در آنجا در بخشهای فرهنگی، سیاسی و نظامی جهاد مصروف بود و در جهاد مسلحانه علیه شوروی نیز سهم گرفت. وی پس از مدتی به ایران مهاجر شد، در مشهد ماند و بعد به تهران رفت و در آنجا به فعالیت های فرهنگی به نفع مجاهدین و برضد تهاجم ارتش سرخ و حکومت دست نشاندهء آن پرداخت. هرچند وی بنا بر علل و عواملی مدتی تهران را به قصد بندر عباس (ایالت دیگری ایران) ترک کرد و در بندر عباس به فعالیت های اقتصادی پرداخت، اما این دورۀ زندگی اش زود گذر بود و بیشتر به فعالیت های فرهنگی توجه داشت. وی پس از چند سال فعالیت های فرهنگی در ایران به پشاور مهاجر شد و در دفتر ارشاد و فرهنگ یکی از احزاب بزرگ جهادی آغاز به کار کرد. مقاله های مژده، سالها در جریدهء شهادت، مجلهء امید، مجلهء جهاد و سائر نشرات مهاجرین به نشر میرسید. مژده در کنار روزنامه نگاری

و کارهای فرهنگی در محیط هجرت، افتخار شرکت در جهاد تاریخی علیه اشغالگران روسی در ولایات مختلف کشور را نیز داشت. پس از پیروزی مجاهدین وارد کابل شد و به کار های آزاد فرهنگی ادامه داد. آقای مژده در زمان حکومت استاد ربانی در وزارت خارجهء کشور استخدام گردید که تا آخر حکومت طالبان نیز در همانجا باقی ماند. پس از یازدهم سبتامبر و حمله امریکا بر افغانستان و سقوط امارت اسلامی، آقای مژده در کابل باقی ماند و بحیث یک کارشناس مستقل به فعالیت های فرهنگی خود ادامه داد. آقای مژده مدتی مسئول خبرگزاری بست بود اما پس از انحلال این خبرگزاری باز هم به کار های مستقل و رسانه ای پرداخت. آقای مژده دارای روابط وسیع بود و با تمامی جناح های حکومتی، مجاهدین وطالبان رابطهء نزدیک داشت و نوشته ها و تعلیقات اخباری اش در بسیاری از نشرات به چاپ می رسید. وحید مژده از کارشناسان سیاسی و فعالان سرشناس رسانه ای در افغانستان بود که ضمن داشتن جایگاه منتقد دولت ، مخالف حضور نیروهای آمریکایی در افغانستان بود که طالبان عملاً علیه آن می رزمیدند. همین وجه اشتراک با طالبان سبب شده بود که و حید مژده در مواقف و تحلیل هایش گوشهء نرمی در برابر طالبان داشته و از بعضی کار کرد های شان تمجید نماید. چیزی که با عث ناخوشی تعدادی از سیاست مداران و بعضی از جوانان از وی می گردید. آرمان مژده تحقق صلح و امنیت در کشور بوده و به همین خاطر در اکثر نشست ها و مشاورت های بخاطر صلح در داخل و خارج کشور به عنوان یک صاحب نظر حضور می یافت . وی در نشست صلح افغانستان به میزبانی دولت روسیه در مسکو به تاریخ ١٦ و ١٧ دلو سال ١٣٩٧ خورشیدی که نمایندگان و شخصیت های سیاسی و حزبی افغان در آن مشارکت داشتند، حضور داشت و تا آخر روز زندگی خود همواره برای برپایی صلح و آرامش در افغانستان تلاش کرد. از شهید مژده برعلاوه صدها مقاله ده ها پارچه شعر ناب و مصاحبه های متعدد رادیویی و تلویزیونی؛ کتابی به نام "افغانستان و پنج سال سلطه طالبان" و کتاب دیگری درباره روابط سیاسی ایران و افغانستان به یادگار مانده که مورد توجه فعالان سیاسی و فرهنگی کشور قرار دارد.

وخامت وضعیت آزادی بیان درکشور

ترور احمد وحید مژده کارشناس و تحلیل‌گر مسایل سیاسی نشان داد که آزادی بیان در افغانستان روز به روز محدودتر می‌شود. جهان، افغانستان نوین را به دلیل داشتن قانون اساسی که آزادی بیان و حق رای در آن تسجیل شده است، پذیرفته است و حالا این حق و ارزش در حال زیر پا شدن است. امروز آزادی بیان به تدریج در حال محدود شدن است، امروز تحلیل‌گران و نویسندگان و آزادی‌خوا کشور از آدرس‌های نامعلوم تهدید به مرگ و کشته می‌شوند، این تهدید آهسته آهسته متوجه کسانی‌شدند که از پروسه صلح میان امریکایی‌ها و طالبان حمایت کرده و درین مورد در رسانه‌های صحبت می‌کردند. ما از حکومت می خواهیم که با تأسی از قانون اساسی کشور، حافظ این حق مردم (آزادی بیان) باشد. وقتی ما می‌گویم صلح را می‌خواهیم با حفظ دستارودهای 18 ساله به این معنی است که بزرگترین دستاورد ما قانون اساسی است که حق آزادی فکر و بیان و تشکیل اجتماعات در آن تسجیل شده است، اگر خدای نخواسته، این دست آورد را از دست بدهیم، دیگر به چه دست آوردی افتخار خواهیم کرد؟

یک خواست انسانی

مژده در چندماه گذشته در پس پرده بحث صلح فعال بود، او به معنای واقعی کلمه کارشناس مسائل صلح و صدای متفاوت در جامعه رسانه ای و سیاسی کشور بود. از تحولات منطقه و جهان و قصه های پشت پرده تا حد زیادی آگاهی داشت و با جرئت تام آنها را از طریق رسانه ها همگانی می ساخت. بناءً قتل وی نیز در همین راستا قابل توجیه می باشد. با وصف اینکه مردم افغانستان از جنگ و بی امنیتی چهار دهه در کشور خسته بوده خواستار صلح عاجل و بیدون قید و شرط می باشند، متأسفانه حلقاتی در داخل و بیرون نظام وجود دارند که در تقابل با این خواست مردمی قرار داشته استقرار صلح و امنیت در کشور را در مغایرت با منافع شخصی و مصالح گروهی شان می یابند و به همین خاطر هم با آن مخالف اند.

مشکل است گفت که احمد وحید مژده توسط کدام جناح و به واسطهء چه کسانی از بین برده شده است، اما یک چیز مسلم است و آن اینکه حکومت افغانستان در ارتباط به حفاظت از زندگی شخصیت های فرهنگی و اجتماعی کشور؛ خاصتاً آنانی که دیدگاه منتقدانه در برابر کار کردهای حکومت دارند، بی تفاوت می باشد. چنانچه قبل از مژده نیز تعدادی از شخصیت های فرهنگی و ژورنالستان کشور مورد سوء قصد های هدفی قرار گرفته اند، اما هیچ اقدام جدی ای در زمینه کشف و مجازات مسببین صورت نگرفته است. در حالیکه حکومت مکلف است از جان، مال و عزت شهروندان حفاظت جدی نموده نگذارد که سرمایه های معنوی کشور به این سادگی از بین بروند. مژده یک انسان متعهد و وطن دوست بود و مانند هر انسان دیگری می توان با برخی از افکار و مواقف وی اختلاف داشت، اما اختلاف نظر و تفاوت در دیدگاه، هیچگاه به معنی جواز قتل و تصفیه جسدی کسی بوده نمی تواند.

ما از حکومت افغانستان می خواهیم که حادثهء ترور ناجوانمردانه استاد مژده را پیگیری جدی نموده عاملین را کشف و به پنجهء قانون بسپارد، زیرا که ازین پدیدهء شوم اگر جلوگیری نشود؛ بار، بار قابل تکرار خواهد بود. کمیسیون عالی حقوق بشر افغانستان و دفاتر سازمان ملل متحد در کشور نیز مسئولیت دارند تا قتل مژده را امری عادی نگرفته در کشف و مجازات عاملین این جنایت شنیع با حکومت افغانستان همکاری نمایند. همچنان از اتحادیه های ژورنالیستی و مجامع فرهنگی کشور می خواهیم تا بخاطر استفاده نسل های آینده، در قسمت جمع آوری و نشر آثار شعری و نثری یک هم مسلک متعهد خویش توجه جدی نمایند. مژده ژورنالیستی متعهد به همزیستی مسالمت آمیز و آزادی بیان بود، بناءً قتل وی نیز حمله بر صلح و آزادی بیان است. خاموشی در برابر این جنایت در حقیقت مشروعیت دادن به جنگ و جنایت و کشته شدن افغان های بیشتر تا زمان نا معلوم است.

و حرف اخیر اینکه از استاد مژده در کنار یک بیوهء مظلوم، یک دختر و یک پسر بجا مانده که توجه به تربیت سالم آنها و همکاری در تکمیل سفر تعلیمی و تحصیلی شان، وجیبهء مشترک همهء ما می باشد.

افغانستان؛ د ټرمپ سفر او د نهه پړاويزه سولې راتلونکې

د افغان سولې په اړه د امريکا او افغان طالبانو ترمنځ نهه پړاويزه غونډې ترسره شوې. تردې چې دواړه خواوې يوې نسبي هوکړې ته هم نږدې شوې وې. مګر د امريکا متحده آيالاتو جمهور رئيس ډونالډ ټرمپ د سولې تېرون تېره سپټمبر مياشت په کابل کې د طالبانو لخوا د يو امريکايي د وژل کېدو وروسته سمدلاسه لغوه اعلان کړ. او په دې سره د دواړو خواوو ترمنځ د سولې په اړه خبرې اترې په ټپه ودرېدې. تر دې چې تېره پنجشنبه ولسمشر ټرمپ په ناڅاپي توګه افغانستان ته سفر ترسره کړ او د طالبانو سره يې د نويو خبرو پيليدو خبر هم ور کړ. د اوونۍ په دې تحليل کې د سولې په راتلونکې او په بګرام فوځي اډه کې د ټرمپ د څرګندونو په اړه شننه شوې ده.

د افغان سولې نوی پيل

تر دې دمه د افغان طالبانو او امريکايي چارواکو ترمنځ د افغان سولې په اړه خبرې اترې چې د متحده عربي اماراتو ابوظبۍ کې ترسره شوې او افغان چارواکو پکې هم ګډون درلود په ګډون نهه غونډې د قطر هېواد مرکز دوحه کې ترسره شوي دي.

دواړو خواوو د اوږدو خبرو اترو ترسره کېدو په شپږم پړاو کې د افغان سولې په اړه د پرمختګ خبر ور کړ. تر دې چې يادې خبرې اترې نهم پړاو ته ورسېدې او دواړه خواوې يوې نسبي هوکړې ترسره کېدو ته هم نږدې شوې. په ورته وخت کې طالبانو پلازمينه کابل کې موټر بم چاودنه ترسره کړه چې په ترڅ کې يې د يو امريکايي په ګډون ۱۲ کسانو ته مرګ ژوبله واړوله. د يادې چاودنې وروسته د امريکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ د افغان سولې په اړه ترسره شوې خبرې اترې لغوه اعلان کړې. افغان دولت هم د سولې په اړه خبرې اترې او کوښښونه په دې

پلمه ودرول چې د ټاکنو وروسته ګټونکې ډله کولی شي د سولې خبرې اترې پرمخ بوځي او په دې توګه تټې ټاکنې هم ترسره شوې چې پايلې يې تر اوسه لا معلومې نه دي. په ورته وخت کې طالبانو پاکستان او ايران هېوادونو ته سفرونه ترسره کړل او د چين له لوري د افغان سولې په اړه د اکتوبر په ۲۹ او ۳۰ نېټه کېدونکې غونډه کې يې د قطر سياسي دفتر مشر ملا برادر په مشرۍ د طالبانو هيئت ګډون په اړه هم خبر ور کړ. د چين په غونډه کې افغان دولت ته هم د ګډون بلنه ور کړل شوې وه، مګر د ګډون والو د ليست او اجنډا په سر ياده غونډه تر دې دمه ترسره نه شوه. د امريکا لخوا د افغان سولې په اړه د خبرواترو لغوه کېدو وروسته روسيې، ايران، پاکستان او اروپايي ټولنې د دواړو خواوو څخه د خبرو بيا پيليدو غوښتنه ترسره کړه. طالبانو هم تېرو غونډو پرېکړو او ترسره کېدونکې هوکړې ته ژمنتيا په اړه څرګندونې وکړې، او د خبرو اترو لغوه کېدل يې په خپله د امريکا لپاره زيان وګاڼه.

د افغان سولې په اړه د امريکا ځانګړي استازي زلمي خليلزاد کابل ته سفر ترسره کړ، او د ولسمشر او اجرائيه رئيس په ګډون يې د مختلفو افغان مشرانو سره ليدنې کتنې هم ترسره کړې. د خليزاد سفر وروسته د طالبانو لخوا د دوه بهرنيانو چې يو د امريکا او بل د استرليا هېواد اوسيدونکی وو، او له تېرو درې کلونو راهيسې د طالبانو سره په زندان کې وو، د انس حقاني، مالي خان او عبدالرشيد عمري چې د طالبانو اړوند کسان وو او بګرام زندان کې ساتل کېدل د تبادلې په اړه هغه وخت خبرونه مخې ته راغلل چې افغان ولسمشر د انس حقاني په ګډون د دوو تنو نورو طالب زندانيانو خوشې کولو په اړه اولس ته ځانګړې لنډه وينا ترسره کړه، او دا کار يې يوازې سولې ته د افغان ولس د نږدې کېدو په خاطر ګاڼه. دا هغه څه وو چې د سولې بندې شوې دروازې پرانستلو کې يې نيغ په نيغه مرسته وکړه، تر دې چې تېره نومبر مياشت کې طالبانو د خپلو درېيوو زندانيانو د خوشې کېدو په بدله کې دوه بهرنيان چې په کابل کې استادان وو خوشې کړل.

د افغان سولې په اړه د نوي پړاو پيل

د امريکا او طالبانو لخوا د بنديانو تبادله او خوشې کول د ډېرو هېوادونو د تود هرکلي سره مخ شول، او د دواړو لوريو لخوا يې دا کار ترسره کېدل وستايه. د زندانيان تبادلې وروسته ولسمشر ټرمپ لومړی افغان ولسمشر محمد اشرف غني سره د ټيلفون له لارې خبرې وکړې او د زندانيانو خوشې کېدو ګام اخيستو په پار يې ترې ځانګړې مننه وکړه. ورپسې يې د پاکستان لومړي وزير او قطري امير شيخ تميم بن حماد الثاني څخه د ټيلفون له لارې د زندانيانو په خوشې کولو او افغان سوله کې د مرستو په پار مننه وکړه. د زندانيانو خوشې کېدو وروسته د امريکا لخوا د افغان سولې په برخه کې ځانګړي استازي ښاغلي زلمي خليزاد او د افغان طالبانو ترمنځ په قطر کې د غير رسمي ناستې په اړه هم پرمختګونه مخې ته راغلل او دا هغه څه وو چې د افغان سولې په اړه يې د خبرو اترو لړۍ بيا ځلې پيلولو په اړه هيلې لاپسې ډېرې کړې.

بگرام فوځي اډې ته د ولسمشر ټرمپ ناڅاپي سفر

د تېرې نومبر میاشتې په ۲۸ نېټه د امریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ بگرام ته چې په افغانستان کې د امریکایي فوځیانو تر ټولو ستره اډه بلل کېږي ناڅاپي سفر ترسره کړ. که څه هم د یاد سفر موخه په بگرام کې د امریکایي فوځیانو سره په گډه د شکرانې مذهبي مراسمو لمانځل وو، مگر ښاغلي ټرمپ افغان طالبانو سره د خبرو اترو د نوې لړۍ پیلولو په اړه هم څرگندونې ترسره کړې. ولسمشر محمد اشرف غني هم د ټرمپ سفر وروسته بگرام هوائي او فوځي اډې ته ورغلی وو او د امریکایي فوځیانو سرښندنو او قربانیو یادونې ترڅنگ یې په ننگرهار کې د داعش ډلې د ماتې او په راتلونکو درې میاشتو کې د ټول افغانستان څخه د یادې ډلې چې د سیمې هېوادونه ورڅخه خطر احساسوي د ختمېدو په اړه څرگندونې ترسره کړې. د سولې خبرو اترو بیا پیلولو ترڅنگ د سیمې هېوادونو په ځانگړې توگه د افغانستان گاونډي هېواد ایران په اړه د ټرمپ څرگندونې چې د یاد هېواد حاکم نظام یې فاسد او د تروریستي ډلو ملاتړی یاد کړ . د دې ترڅنگ ټرمپ په خپلو څرگندونو کې د بگرام هوائي اډه د خپلو ځواکونو لپاره یوه لوجیستیکي مرکز یاد کړ. او د خپلو نظامي وسلو او په ځانگړې توگه د هغو جگړیزو چورلکو چې له بگرام هوائي او نظامي اډې پورته کېږي غېږونه یې د سیمې په سطحه د خپلو دښمنانو لپاره ځورونکې وبلل. د سوریې په اړه یې هم څرگندونې وکړې او هلته یې د خپلو ځواکونو میشته کېدلو علت یې بیا ځلې د افغانستان له ادرسه څخه په ډاگه کړ، هغه دا چې امریکا غواړي تیل وژغوري او د گردانو او خپلو سیمه ییزو ډلو ملاتړ ترسره کړي. که څه هم له یوې خوا دا څرگندونې د خپلو امریکایي فوځیانو مورال اوچتولو اړوندې بلل کېدی شي خو په ورته وخت کې د افغانستان له ادرسه دغه ډول څرگندونې د سیمې هېوادونو هغه صادقانه مرستې او نیک گامونه چې د افغان سولې راوستلو په برخه کې یې پلي کول غواړي کولی شي له خنډ او ځنډ سره مخ کړي.

بلخوا د امریکا لخوا د افغان سولې نوې خبرې ښایي بیا ځلې د یوې پلمې ښکار شي، ځکه له یوې خوا ولسمشر ټرمپ د سولې خبرو پیلېدو خبر ور کوي، بلخوا په افغانستان کې د خپلو ځواکونو کمول یې د ټکنالوژۍ په برخه کې د امریکا برلاسي وښوده، چې په کمو او لږو فوځیانو کولی شي د ټکنالوژۍ په مرسته خپل دښمن ته په افغانستان کې ماتې ورکړي او د افغانستان څخه یې د خپلو ټولو ځواکونو ویستلو په تړاو هیڅ ډول څرگندونې و نه کړې، او د ځواکونو ویستل بیا هغه څه دي چې افغان طالبان یې بنسټیز شرط گڼي. د دې ترڅنگ ولسمشر ټرمپ په افغانستان کې د خپلو دښمنانو پر ضد د خپلو حملو یادونه هم وکړه چې دښمن یې له پخوا ډېر ځپلی او حملې یې پرې زیاتې کړي، او خپل فوځیان یې د ځمکې، هوا او اوبو په سطحه پیاوړي او ځواکمن یاد کړل چې کولی شي دښمن ته په آسانۍ ماته ور کړي چې دا بیا د سولې خبرو سره په ښکاره ټکر کې ښکاري. د سولې نویو خبرو پیلولو سره د طالبانو لخوا اوربند او ډزبندۍ ته د یادې ډلې چمتوالی چې په وروستیو کې د افغان دولت لخوا هم د افغان طالبانو سره د خبرو اترو لپاره د بنسټیز شرط په توگه ټاکل شوی د ټرمپ څرگندونو برخه وه، او دا په ډاگه کوي که په راتلونکې کې بیا ځلې د سولې خبرې اترې یو بنسټیز حالت ته ورسیږي او دا شرط مات شي نو خبرې د خنډ او ځنډ ښکار کېدلی شي.

پایله

د افغان سولې لړۍ چې د امریکا او طالبانو ترمنځ د نهو پړاوونو وهلو او په ټپه ودرېدو وروسته بیا ځلې پیل شوې، دا ځل د یو داسې شرط (اوربند) سره مخ شوې چې لړې نه ده بیا ځلې د خنډ او ځنډ سره مخ شي. په همدې بنسټ امریکا او افغان دولت باید د افغان کشالې ختمېدو او سولې راوستلو لپاره ډزبندي د بنسټیز شرط په توګه مطرح نه کړي او هر څومره چې زر کېږي د افغان سولې هوکړه چې ټولو خواوو ته د منلو وړ وي او افغان وژنه پکې پای ته رسیږي لاسلیک کړي چې په دې سره اوربند په خپله منځ ته راځي.
د سیمې په سطحه وروستۍ ناندرۍ او بې ثباتي او د هغو په اړه د ټرمپ څرګندونې به هغه څه وي چې امریکایي ځواکونو به په افغانستان کې لا میشته کېدو ته اړ کړي، ترڅو د امریکا سیمه ییزې ګټې خوندي کړي.
د افغانستان له ادرسه د سیمې هېوادونو په اړه د ټرمپ څرګندونې به د سیمې هېوادونه کرار کېښناستو ته پرې نه ږدي او دا کار کولی شي د افغان کشالې په لا اوږدولو کې مرسته وکړي. بلخوا په کور دننه د افغان چارواکو او مشرانو د سولې په اړه نه همغږي او بې باوري د سولې پروسه له خنډ سره مخ کړې، افغان مشرانو ته په کار ده چې لومړی یاده بې باوري ختمه او د سولې راوستلو په برخه کې د هر ډول هڅو څخه دریغ و نه کړي. او دواړه لوري طالبان او افغان حکومت د زر تر زره سولې راوستلو لپاره وهڅوي. او هغه خنډونه او د بهرنیانو شرطونه چې د افغان سولې په وړاندې شتون لري د خپلو هڅو په پایله کې حل او له منځه یوسي، او پرې نه ږدي چې افغان خاوره د نورو د ګټو او معاملو ډګر شي.. که چېرته امریکا د خپل یو چارواکي وژل کېدو په پار د سولې خبرې لغوه کولی شي افغان دولت او طالبان باید هم د افغان اولس قربانۍ او وینې تویدلو بندولو لپاره د اوربند په څېر په ټولو هغو اړخونو بنسټیز اتفاق وکړي چې کولی شي د جګړې ټغر له افغان خاورې ټول او پر ځای یې د سولې ټغر خور کړي.

ارتباط با ما:
ایمیل: csrskabul@gmail.com - info@csrskabul.com
ویب‌سایت:www.csrs.com -- www.csrs.af
شمارهٔ تماس دفتر: + 93 (0) 784089590

لطفا نظریات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه به ما ارسال دارید.